نېمە ئۈچۈن شىنجاڭنى «شەرقىي تۈركىستان» دەپ ئاتاشقا بولمايدۇ

گۇباۋ

ئوقۇتۇش ۋە تەتقىقات خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىپ كېلىۋاتقان بەزى يولداشلار كۆپ يىللاردىن بۇيان، ماڭا يۈز تۇرانە ياكى خەت ئارقىلىق، نېمە ئۈچۈن شىنجاڭنى «شەرقىي تۈركىستان» دەپ ئاتاشقا بولمايدۇ دەپ سوئال قويدى. مەن بۇ يولداشلارغا ئاغزاكى ياكى خەت ئارقىلىق كۆپ قېتىم جاۋاب بەردىم. يېقىندا يەنە بىر ياش ئوقۇتقۇچى بۇ مەسىلىنى قايتا سورىدى. مەن بۇ يولداشقا جاۋاب بەرگەندىن كېيىن، بۇ جاۋابنى تۆۋەندىكىچە قىسقا ماقالە قىلىپ يېزىپ چىقتىم.

بىرىنچى، «ئىسىم ئىگىسىدىن كېلىدۇ» دېيىلىدىغان قەدىمدىن قالغان بىر پرىنسىپ بار. بۇ پرىنسىپقا ھەممە كىشى رىئايە قىلىشى كېرەك. «ئىسىم ئىگىسىدىن كېلىدۇ» نىڭ مەنىسى «شەيئىلەر ئەسلى ئىگىسىنىڭ نامىنى ئىسىم قىلىشى كېرەك» دېگەندىن ئىبارەت. كۇڭزى بۇرۇنلا «نام ئىگىسىدىن كېلىدۇ، جۇڭگودىكى شەيئىلەرنىڭ نامى جۇڭگودىن كېلىدۇ» دېگەنىدى. بىزنىڭ ۋەتىنىمىز كۇڭزىدىن بۇرۇنلا جۇڭگو دەپ ئاتىلاتتى. لېكىن بىز بىلەن قوشنا ئەللەرنىڭ بەزىلىرى بۇ ئىسىمنى ئىشلەتمىدى. ئېيتايلۇق: قەدىمكى غەربلىكلەر جۇڭگونى سېرىس (يىپەك ئېلى)، چىن دەپ ئاتاشتى، يېقىنقى زامانلارغىچە ئورۇسلار جۇڭگونى — خىتاي (قىتان) دەپ ئاتىدى، ياپونلار جۇڭگونى — جىنا (支那 — چىن) دەپ ئاتىدى. چەت ئەللىكلەرنىڭ قانداق ئاتىشىدىن قەتئىينەزەر، بىز جۇڭگولۇقلار ئۆز ۋەتىنىمىزنى جۇڭگو دەپ ئاتاپ كەلدۇق. ئەگەر قايسى بىر نادان جۇڭگولۇق ئورۇسلارغا، ياپونلارغا ئەگىشىپ، ئۆز ۋەتىنىنىڭ نامىنى خىتاي ياكى چىن دەپ ئاتىسا تولىمۇ كۈلكىلىك بولىدۇ-دە.

قەدىمدىن بۇيان شىنجاڭ ۋەتىنىمىزنىڭ ئايرىلماس بىر قىسمى بولۇپ كەلدى. غەربىي خەن سۇلالىسى شېن جۆ 2-يىلى (مىلادىدىن ئاۋۋالقى 60-يىلى) غەربىي رايون دۇخۇ مەھكىمىسى (قورۇقچىبەگ مەھكىمىسى) قۇرۇلغاندىن بۇيان،

ۋەتىنىمىزنىڭ غەربىدىكى بۇ بىپايان كەڭ دىيار ئۇزاققىچە غەربىي رايون دەپ ئاتىلىپ كەلدى (تار مەنىدىكى غەربىي رايون «خەننامە. غەربىي رايون تەزكىرىسى» دە كۆرسىتىلىشىچە، غەربىي خەن سۇلالىسى ھۆكۈمىتى بىۋاسىتە باشقۇرغان جايلاردۇر). چىڭ سۇلالىسى ھۆكۈمىتى شىنجاڭنى بىرلىككە كەل- تۈرگەندىن كېيىن، ۋەتىنىمىزنىڭ بۇ بىر پارچە زېمىنىنىڭ ئاتىلىشىدا بىر نەچچە ئىسىم تەڭ قوللىنىلىپ كەلدى. بىر تۈرۈپ غەربىي دىيار دەپ ئاتالسا، بىر تۈرۈپ شىنجاڭ دەپ ئاتالدى. بىر تۈرۈپ غەربىي چېگرا دەپ ئاتالسا، بىر تۈرۈپ غەربىي زېمىن دەپ ئاتالدى. بۇ خىل ئاتالغۇلار ھۆكۈمەت ۋە خۇسۇسىي- لارنىڭ ئەسەرلىرىدە ياكى خەت - ئالاقىلىرىدە ئۇچرايدۇ. مەسىلەن، «غەربىي دىيارنىڭ جۇغراپىيىلىك تەزكىرىسى»، «غەربىي دىيارنىڭ سۇ يوللىرى ھەققىدە خاتىرە»، «غەربىي چېگرىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى»، «شىنجاڭنى تونۇش»، «شىنجاڭنىڭ جۇغراپىيىلىك تەزكىرىسى»، «غەربىي زېمىن ھەققىدە شېئىرلار» دېگەنگە ئوخشاش. 1884 - يىلى شىنجاڭ ئۆلكە بولغاندىن كېيىن ئېلىمىزنىڭ غەربىي قىسمىدىكى بۇ بىپايان زېمىننى بىردەك شىنجاڭ دەپ ئاتىلىدىغان بولدى ھەمدە بۇرۇن ئىشلىتىپ كەلگەن باشقا ناملار ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى.

مەن ئۆزۈمنىڭ «چىڭ خاندانلىقى نېمە ئۈچۈن غەربىي دىيارنى شىنجاڭ دەپ ئاتىدى» دېگەن ماقالەمدە مۇنداق بىر ئابزاس سۆزنى قىلغانىدىم:

«ئېلىمىزنىڭ چىڭ خاندانلىقى دەۋرىدىكى ئاتاقلىق ئالىمى گۇڭ زىجېن قاتارلىقلاردىن كېيىن، زوزۇڭتاڭ شىنجاڭدا ئۆلكە تەسىس قىلىشنى، بۇ ئارقى- لىق دۆلەت مۇداپىئەسىنى كۈچەيتىپ، چەتئەللەرنىڭ تاجاۋۇزىغا قارشى تۇرۇشنى تەشەببۇس قىلغانىدى، بۇ توغرا تەشەببۇس ئاخىر چىڭ خاندانلىقى ھۆكۈمىتى تەرىپىدىن قوبۇل قىلىندى. زوزۇڭتاڭ 1882 - يىلى چىڭ خاندان- لىقىغا سۇنغان مەكتۇبىدا رىيات مىللەتنى قىستاپ چىقىرىپ، ئەسلى زېمىنىمىز- نى قايتۇرۇۋالايلى، دېگەن ئۇقتىمىنەزەرنى ئوتتۇرىغا قويغان («مەرىپەتچى زوزۇڭتاڭ جانابلىرىنىڭ ئەسەرلىرى. تەكلىپنامىلەر»). بۇ ئۇقتىمىنەزەر چوڭقۇر ئەھمىيەتكە ئىگە ئىدى. نېمە ئۈچۈن «ئەسلى زېمىنىمىز» دېيىلىدۇ؟ بۇنىڭ سەۋەبى شۇكى، بۇ زېمىن خەن تاڭ سۇلالىرى دەۋرىدىن بۇيانلا بىزنىڭ زېمى- نىمىز بولۇپ كەلگەن. نېمە ئۈچۈن «قايتۇرۇۋېلىش» دېيىلىدۇ؟ بۇنىڭ سەۋە- بى شۇكى، ئۇ قولدىن كەتكەن زېمىن بولۇپ، چار روسىيە ۋە ياقۇپبەگنىڭ ئىبلىس قولىدىن قايتۇرۇۋېلىش كېرەك ئىدى. «ئەسلى زېمىنىمىز يېڭىدىن قايتۇرۇۋېلىنغان» دىن كېيىنلا ئۆلكە تەسىس قىلىنىپ، بىردەك شىنجاڭ دېگەن

نام ئىشلىتىلدى. ئىلگىرى ئىشلىتىلگەن باشقا ناملار ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى. شىنجاڭ دېگەن نامنىڭ قوللىنىلغانلىقىدا قولدىن كەتكەن زېمىننىڭ قايتۇرۇۋېلىنغانلىقىنى خاتىرىلەش مەنىسى بار؛ چەت ئەل تاجاۋۇزچىلىرىنىڭ قوغلاپ چىقىرىلغانلىقىنى خاتىرىلەش مەنىسى بار؛ شۇڭلاشقا ۋەتەننى قىزغىن سۆيىدىغان ھەر مىللەت خەلقىنىڭ قەلبىدە شىنجاڭ دېگەن بۇ نام ناھايىتى ياخشى بىر نام. ئۇ تارىخىي خاتىرە ئەھمىيىتىگە ئىگە بىر نامدۇر» («شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلىرى» ژۇرنىلىنىڭ 1984 - يىل 1 - سانىغا بېسىلغان).

يېقىنقى زاماندا بىر قىسىم چەت ئەللىكلەر ۋەتىنىمىزنىڭ شىنجاڭىنى «شەرقىي تۈركىستان» دەپ ئاتىدى. بۇنى بىز قوبۇل قىلالمايمىز. «نام ئىگىسىدىن كېلۇر» دېگەن پرىنسىپقا ئاساسلانغاندا، ئېلىمىزنىڭ بۇ بىپايان زېمىنىنى بىز شىنجاڭ دەپلا ئاتايمىز. «شەرقىي تۈركىستان» دەپ ئاتاشقا بولمايدۇ. يېقىنقىسىنى ئالغاندا، پانتۈركىزم غەربتىكى كۈچلۈك كاپىتالىستىك دۆلەتلەرنىڭ يېڭى مۇستەملىكە بەرپا قىلىشى ئۈچۈن خىزمەت قىلىدىغان ئەكسىيەتچىل ئىدىيە. ئۇلارنىڭ «شەرقىي تۈركىستان» دېگەن نامنى كۆتۈرۈپ چىقىپ، تارىخنى بۇرمىلاپ، ۋەتىنىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىگە ئۆچمەنلىك قىلىدىغان ئەكسىيەتچىل ئىدىيىنى تارقىتىپ، ئايرىمىچىلىق، بۆلگۈنچىلىك ۋە قوراللىق تاجاۋۇزچىلىق ھەرىكەتلىرىنى كۆپ قېتىم ئېلىپ بارغانلىقى خەلقىمىزنىڭ ئېسىدىن تېخى كۆتۈرۈلۈپ كەتمىدى.

ئىككىنچى، شىنجاڭ قەدىمدىن تارتىپ ۋەتىنىمىزنىڭ زېمىنىنىڭ بىر قىسمى، «غەربىي دىيار» مۇ، «شىنجاڭ» مۇ دۆلىتىمىزنىڭ مۇشۇ بىپايان زېمىنىنىڭ سىياسىي جۇغراپىيىلىك ۋە مەمۇرىي رايونلۇق نامى. بۇ نامنىڭ ئىككىلىسىنى دۆلىتىمىزنىڭ ھەر قايسى دەۋرلەردىكى ھۆكۈمەتلىرى ئېتىراپ قىلغان، ئىككىلىسى مۇقەددەس سىياسىي ئورۇنغا ۋە قانۇنىي ئورۇنغا ئىگە. غەربىي دىيار دېگەن نامنى غەربىي خەن سۇلالىسى بېكىتكەن. ئۇنىڭدىن كېيىنكى شەرقىي خەن سۇلالىسىدىن چىڭ سۇلالىسىگىچە ھەممە ھۆكۈمەتلەر شۇ بويىچە ئېتىراپ قىلغان. 1949 - يىلى شىنجاڭ تىنچلىق بىلەن ئازاد بولغاندىن كېيىنمۇ، شىنجاڭ دېگەن سۆز ئۆلكە ئىسمى بولۇپ كەلگەن. 1955 - يىلى مەركىزىي خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن ئاپتونوم رايون قۇرۇلدى، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئۆلكە تۈزۈمى ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى. شۇنىڭدىن تارتىپ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى ۋەتىنىمىزنىڭ بۇ زېمىنىنىڭ بىردىنبىر قانۇنلۇق ئاتىلىشى بولدى ھەمدە ئاپتونوم رايون تەۋەلىكىدە بەش ئاپتونوم ئوبلاست قۇرۇلدى.

ئۇلار ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستى، بۆرتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى، سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستى، بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى ۋە قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستىدىن ئىبارەت. ئۇنىڭدىن باشقا يەنە چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسى، تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىسى قاتارلىق ئالتە ئاپتونوم ناھىيە قۇرۇلدى. شۇنى دېيىش كېرەككى، سوتسىيالىستىك يېڭى جۇڭگونىڭ قۇرۇلۇشى سوتسىيالىستىك ئۆزگەرتىش ۋە سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇشتىكى ئۇلۇغ مۇۋەپپەقىيەتلەر مەملىكىتىمىزدىكى مىللىي مەسىلىنى ھەل قىلىشتىكى ئاساسىي سىياسەتنىڭ بىرى بولغان مىللىي ئاپتونومىيە تۈزۈمىنىڭ يولغا قويۇلۇشى ئېلىمىز تارىخىدا يېڭى بىر سەھىپە ئاچتى. جۇڭگودىكى مىللىي مۇناسىۋەتنىڭ يېڭى سەھىپىسىنى ئاچتى. شۇنىڭدىن بۇيان شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقى سوتسىيالىستىك ۋەتىنىمىزدىن ئىبارەت بۇ چوڭ ئائىلىنىڭ شەرەپلىك ئەزاسى بولدى.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى مەملىكىتىمىزنىڭ بىپايان زېمىنىنىڭ بىردىنبىر قانۇنلۇق نامى. ئۇنىڭ سىياسىي ئورنى ۋە قانۇنىي ئورنى دۆلىتىمىزنىڭ ئاساسىي قانۇنى بىلەن كاپالەتلەندۈرۈلگەن. ۋەتىنىمىزنىڭ بۇ زېمىنى ھازىر يەنىلا «شەرقىي تۈركىستان» دەپ ئاتالسا، بۇ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سوتسىيالىستىك رېئاللىقىغا قىلچە ئۇيغۇن كەلمەيدۇ.

ئۈچىنچى، شۇنى كۆرسىتىپ ئۆتۈشىمىز كېرەككى، «شەرقىي تۈركىستان» دېگەن ئاتالغۇ پانتۈركىزم بىلەن زىچ باغلىنىشلىق. پانتۈركىزم XX ئەسىرنىڭ باشلىرىدا تۈركىيىدە بارلىققا كەلگەن. ئۇ تۈركىيىدىكى پومېشچىك، بۇرژۇئازىيىنىڭ تۈركىيە تۈركىي تىلدا سۆزلىشىدىغان بارلىق مىللەتلەرگە ھۆكۈمرانلىق قىلىشى كېرەك دەپ ھېسابلايدىغان بىر خىل ئەكسىيەتچىل سىياسىي تەشەببۇسى. كېيىنكى ۋاقىتلاردا، بۇنداق ئەكسىيەتچىل پانتۈركىزم غەرب مۇستەملىكىچىلىرىنىڭ شەرقتە يېڭى مۇستەملىكە بەرپا قىلىشتىكى قورالى بولۇپ قالغان. غەرب مۇستەملىكىچىلىرى شىنجاڭغا قارىتا كۆپ قېتىم ئاغدۇرمىچىلىق، بۇزغۇنچىلىق ۋە قوراللىق تاجاۋۇزچىلىق ھەرىكەتلىرىنى ئېلىپ بارغان، ئۇلارنىڭ بۇ خىل ھەرىكەتلىرى شەرمەندىلىك بىلەن مەغلۇپ بولدى. غەرب مۇستەملىكىچىلىرى ئۆزلىرىنىڭ ئاغدۇرمىچىلىق، بۇزغۇنچىلىق ۋە قوراللىق تاجاۋۇزچىلىق ھەرىكەتلىرىگە ماسلاشتۇرۇش ئۈچۈن شىنجاڭغا كۆپ قېتىم جاسۇس كىرگۈزدى ھەم دەرس سۆزلەش نىقابى بىلەن پانتۈركىزم ۋە پانئىسلامىزمنى كەڭ تەشۋىق قىلىپ

تارىخنى بۇرمىلاپ مىللەتلەر ئارا ئۆچمەنلىك پەيدا قىلىدىغان پىتنە - ئىغۋالارنى تارقىتىپ، ۋەتىنىمىزنىڭ بىرلىكىنى پارچىلاشقا ئورۇندى. غەرب مۇستەملىكىچىلىرى يەنە بىر ئوچۇم مىللىي مۇناپىقلارنى بېقىپ، شىنجاڭدا كۆپ قېتىم بۆلگۈنچىلىك توپىلىڭىنى پەيدا قىلىپ، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىگە ئۇرغۇن ئاپەتلەرنى كەلتۈردى. پانتۈركىزم بايرىقىنى كۆتۈرۈۋالغان بۇ بىر ئوچۇم مىللىي مۇناپىقلار، ئۇلۇغ ۋەتىنىمىزگە دۈشمەنلىك قىلىدىغان بىر مۇنچە بىمەنە گەپلەرنى تارقىتىپ، شىنجاڭنىڭ تارىخىنى ئاغزىغا كەلگەنچە بۇرمىلاپ، ھەر مىللەت خەلقىنى ئالداشقا ئورۇندى. بۇلتۇر ۋاپات بولغان يولداش بۇرھان شەھىدى ئۆزىنىڭ پۈتۈن ھاياتىدىكى كەچۈرمىشلىرى ۋە ئۇرغۇنلىغان پاكىتلار ئارقىلىق «پانتۈركىزمنىڭ شىنجاڭدا روناق تېپىشى ۋە ھالاك بولۇشى» دېگەن ماقالىنى يېزىپ چىقتى. بۇ ماقالە «تارىخىي ماتېرىياللاردىن تاللانما»نىڭ 1979 - يىللىق سانىغا، مىللەتلەر نەشرىياتى تەرىپىدىن 1989 - يىلى 8 - ئايدا نەشر قىلىنغان «بۇرھان ئەسەرلىرىدىن تاللانما»غا كىرگۈزۈلدى. بۇ ماقالىدە پانتۈركىزم ۋە پانئىسلامىزمنىڭ شىنجاڭدىكى جىنايەتلىرى ئېنىق، پۇختا پاكىتلار ئارقىلىق ئېچىپ بېرىلگەن. بۇ ماقالىنى ئوقۇپ چىقىشقا تېگىشلىك، بۇ يەردە بۇ توغرىلۇق كۆپ توختالمايمەن.

شۇنى كۆرۈش كېرەككى، ئازادلىقتىن كېيىن، پارتىيىمىز شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقى ئارىسىدا ئىتتىپاقلىق تەربىيىسى، ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسى ۋە سوتسىيالىستىك تەربىيىنى ئۇزاق مۇددەت، چوڭقۇر ئېلىپ باردى. بۇنىڭ بىلەن شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ سىياسىي ئىدىيىۋى ئېڭى زور دەرىجىدە ئۆستى. پانئىسلامىزم ۋە پانتۈركىزمنىڭ زەھەرلىرى كۈندىن - كۈنگە ئاجىزلاشتى، لېكىن ئۇنىڭ زەھەرلىرىنى زادىلا قالمىدى، دېگىلى بولمايدۇ. بۇ مەسىلىدە ئۇنىڭ رېئال تۇرمۇشتىكى تەسىرىنى مۇبالىغە قىلىشقا بولمايدۇ. ئەمما ئۇنىڭ بەزى قاراڭغۇ بۇلۇڭ - پۇشقاقلاردا ساقلىنىۋاتقان قالدۇق زەھەرلىرىگە سەل قاراش بولسا ئىدىيە جەھەتتىكى بىخۇتلۇقنىڭ بىر خىل ئىپادىسى.

يۇقىرىدا سۆزلەنگەن ئۈچ نۇقتىدىن قارىغاندا، ھازىر «شەرقىي تۈركىستان» دېگەن نامنى قوللىنىش - قوللانماسلىق ھەرگىز ئىلمىي قاراش مەسىلىسى بولماستىن، بەلكى جىددىي سىياسىي مەيدان مەسىلىسى، سىياسىي

(داۋامى 23 - بەتتە)

مىللەتلەر مۇھىم تەركىبىي قىسمىنى ئىگىلەيدۇ. جاھانگىرلار شىنجاڭنى پارچىلاش سۇيىقەستىنى پىلانلاشتا، پانئىسلامىزمدىن، پانتۈركىزمدىن پايدىلانغان، «شەرقىي تۈركىستان» دېگەن بايراقنى كۆتۈرۈپ چىققان. تاكى يېقىنقى كۈنگىچە، شىنجاڭدا بەزى ئادەملەر يەنىلا دىنىي ئەسەبىيلىكنى قوزغىتىپ، قانداقتۇر «شەرقىي تۈركىستان» قۇرۇش كېرەك دەپ جار سېلىۋاتمادۇ!

ئۇنداق بولسا، پانئىسلامىزم، پانتۈركىزم دېگەن نېمە؟ «شەرقىي تۈركىستان» دېگەن نېمە؟ ئۇلار قانداق كېلىپ چىققان، شىنجاڭغا قانداق تارقىلىپ كىرگەن؟ ئۇلار نېمە ئۈچۈن بەزى چەت ئەل ئاغدۇرمىچى كۈچلىرىنىڭ ۋە مەملىكەت ئىچىدىكى بۆلگۈنچىلەرنىڭ كۆڭلىگە يېقىپ كەتكەن ۋە ئۇلارنىڭ داۋراڭ سېلىشىغا ئېرىشكەن؟ يەنە نېمە ئۈچۈن شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ قارشىلىقى ۋە نەپرىتىگە ئۇچرىغان؟ بۇ ماقالىدە مۇشۇ جەھەتتە بىر ئاز مۇھاكىمە يۈرگۈزمەكچى.

1. «تۈرك» تىن «تۈركىي» گىچە

تۈرك — ئېلىمىز تارىخىدىكى كۆچمەن چارۋىچىلىق بىلەن شۇغۇللانغان بىر قەبىلە بولۇپ، «ۋېينامە»، «شىمالىي چىنامە»، «جۇنامە»، «سۇينامە»، «كونا تاڭنامە»، «يېڭى تاڭنامە» لەرنىڭ ھەممىسىدە «突厥» (تۇجۆ) دەپ يېزىلغان، «يۈەن سۇلالىسى تارىخى. غەربىي شىمالدىكى جايلار ھەققىدە قوشۇمچە ئىلاۋە» دە «途鲁吉» (تۇلۇجى) دەپ يېزىلغان. تۈرك ئابىدىلىرىدە «Turk» دەپ يېزىلغان.

تۈرك (تۇجۆ) قەبىلىسىنىڭ ئانا ماكانى ئالتاي تاغلىرى بولۇپ، ئەڭ باشتا ئاۋارلارنىڭ ھۆكۈمرانلىقىدا بولغان، مىلادى 552 - يىلى تۈرك خانلىقىنى قۇرغان، خان ئوردىسى ھازىرقى موڭغۇلىيە خەلق جۇمھۇرىيىتى تەۋەسىدىكى ھاڭگاي تاغلىرىنىڭ شەرقىي قىسمىدا ئىدى. خانلىقنىڭ تازا گۈللەن-

---

پوزىتسىيە مەسىلىسى. ۋەتىنىنى قىزغىن سۆيىدىغان بىر كىشىنىڭ سوتسىيالىستىك شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنى «شەرقىي تۈركىستان» دەپ ئاتىشىنى تەساۋۋۇر قىلىش مۇمكىن ئەمەس.

تەرجىمە قىلغۇچى: مەھبۇبۇللا خوجا

تەرجىمىنىڭ تەھرىرى: زايىت رەھىم